

Програмові вимоги із навчальної дисципліни
«КРИМІНОЛОГІЯ»
для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання
ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю «Право» (081)

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система науки кримінології. Історія розвитку та сучасний стан кримінології

1. Поняття кримінології.
2. Завдання кримінології.
3. Функції кримінології.
4. Предмет кримінології.
5. Соціологічні та психологічні методи кримінології.
6. Система кримінології як науки, навчальної дисципліни.
7. Зв'язок кримінології з іншими юридичними науками та навчальними дисциплінами.
8. Основні етапи становлення кримінології.
9. Сучасний стан та пріоритетні напрямки кримінологічних досліджень в Україні.
10. Основні положення Концепції розвитку кримінологічної науки в XXI столітті.

Тема 2. Злочинність та її основні характеристики

1. Поняття та ознаки злочинності.
2. Співвідношення понять злочинність та сукупність злочинів.
3. Стан, абсолютний рівень злочинності.
4. Коефіцієнти злочинної інтенсивності та злочинної активності.
5. Структура злочинності.
6. Питома вага видів злочинності.
7. Поняття, показники та способи обчислення динаміки злочинності.
8. Поняття та показники латентної злочинності.
9. Основні методи обчислення латентності та чинники, що сприяють латентності злочинів в Україні.
10. Світові тенденції латентної злочинності в умовах глобалізації

Тема 3. Кримінологічне вчення про особу злочинця

1. Поняття особи злочинця.
2. Співвідношення понять особа та особистість злочинця.
3. Особа злочинця та суб'єкт злочину.
4. Поняття та зміст, принципи структуризації особи злочинця в кримінології.
5. Основні складові типової моделі структури особи злочинця в кримінології.
6. Взаємодія соціального і біологічного в особі злочинця.
7. Поняття класифікації злочинців, поняття типології злочинців та її відмінність від класифікації.
8. Типи злочинців за мотиваційною сферою.

9. Типи злочинців за соціальною спрямованістю особи (співвідношенням негативної та позитивної спрямованості).

10. Типи злочинців за глибиною та стійкістю антисоціальності особи.

Тема 4. Детермінація злочинності

1. Поняття причин злочинності.

2. Поняття умов злочинності. Групи умов злочинності.

3. Види детермінації злочинності. Концепції причин злочинності.

4. Класифікація причин та умов злочинності.

5. Підстави класифікації причин та умов злочинності. Класифікація за механізмом дії.

6. Класифікація за рівнем функціонування. Класифікація за змістом. Класифікація за природою виникнення. Класифікація за близькістю до події. Класифікація за джерелами походження.

7. Соціальна обумовленість причин злочинності.

8. Загальні положення соціальної та історичної обумовленості злочинності. Криміногенні аспекти сфери розподілу та обміну.

9. Криміногенні наслідки неоднакових умов, видів і форм праці. Соціально-економічний зміст праці.

10. Політичні протиріччя та соціальна нестабільність. Недоліки механізму господарювання. Недостатня ефективність профілактичної роботи. Поняття профілактики правопорушень.

Тема 5. Запобігання злочинності. Кримінологічне прогнозування та планування

1. Поняття та етапи запобігання злочинності.

2. Види запобігання злочинності (злочинів).

3. Рівні запобігання злочинності.

4. Принципи кримінологічного запобігання (законність, державний контроль, своєчасність, індивідуальність, комплексність, тощо).

5. Цілі, завдання, функції попереджувальної діяльності, система запобігання злочинності.

6. Суб'єкти та об'єкти запобігання злочинності (злочинів).

7. Поняття кримінологічного прогнозування та кримінологічного прогнозу, цілі, завдання та практичне значення кримінологічного прогнозування, види кримінологічного прогнозування (довгострокове, середньострокове, поточне, цільове).

8. Методи кримінологічного прогнозування (екстраполяції, моделювання, експертних оцінок).

9. Поняття кримінологічного планування заходів боротьби зі злочинністю, цілі, завдання, види та методи кримінологічного планування.

10. Структура кримінологічного плану, сутність та зміст комплексного планування боротьби зі злочинністю.

Тема 6. Проблеми віктимології та суїцидальної поведінки. Віктимологічна профілактика злочинів

1. Поняття віктимології. Теоретичні питання її виникнення. Становлення віктимології як науки.
2. Поняття віктимності та віктимізації.
3. Жертва злочину, її «вина», відшкодування збитків.
4. Зв'язок «злочинець – жертва» як відношення, ситуація, становище.
5. Поняття особи потерпілого та її кримінологічне значення.
6. Жертва і потерпілий від злочину.
7. Підходи до класифікації потерпілих від злочину.
8. Класифікація поведінки жертви злочину.
9. Віктимологічна профілактика.
10. Поняття суїцидальної поведінки. Проблеми суїциду в Україні та інших державах. Механізм суїцидальної поведінки.

Тема 7. Загальнокримінальна корислива злочинність

1. Кримінологічна характеристика загальнокримінальної корисливої злочинності.
2. Поняття загальнокримінальної корисливої злочинності.
3. Істотні ознаки загальнокримінальних корисливих злочинів.
4. Причини корисливої злочинності.
5. Кримінологічна характеристика окремих корисливих злочинів.
6. Загальний стан корисливої злочинності. Крадіжки. Грабежі і розбої. Шахрайство і присвоєння довіреного майна.
7. Характеристика осіб, що вчиняють злочини корисливого спрямування.
8. Типологія особи корисливих злочинців.
9. Запобігання корисливим злочинам.
10. Стратегія запобігання корисливій злочинності. Система заходів профілактики. Організаційні заходи. Спеціальні заходи. Соціальні заходи профілактики корисливих злочинів.

Тема 8. Необережна злочинність

1. Кримінологічна характеристика необережної злочинності.
2. Поняття необережної злочинності.
3. Рівень, структура та динаміка необережної злочинності.
4. Кримінологічна характеристика особи — необережного злочинця. Типи необережних злочинців. Загальна характеристика особи необережних злочинців.
5. Демографічна, соціально-рольова і психологічна характеристика необережних злочинців.
6. Причини та умови необережних злочинів. Загальносоціальні причини необережної злочинності.
7. Мотивація необережних злочинів.
8. Криміногенні причини і умови. Детермінанти виробничого травматизму і професійних захворювань.
9. Запобігання необережним злочинам.
10. Загальносоціальні заходи запобігання необережним злочинам. Спеціальні заходи запобігання необережним злочинам.

Тема 9. Насильницька злочинність

1. Поняття насильницьких злочинів.
2. Ознаки насильницьких злочинів.
3. Види насильства.
4. Кримінологічна класифікація насильницьких злочинів.
5. Кримінологічна класифікація осіб, які їх вчинили.
6. Психічні аномалії осіб, що вчиняють насильницькі злочини.
7. Детермінанти сімейно-побутових, ситуативних насильницьких злочинів, детермінанти патологічних та насильницьких злочинів, які завчасно плануються.
8. Кримінологічна характеристика умисних вбивств “на замовлення”.
9. Віктимологічна аспекти насильницьких злочинів.
10. Основні напрями та заходи реалізації запобігання насильницьких злочинів.

Тема 10. Організована злочинність

1. Кримінологічна характеристика організованих злочинних угруповань.
2. Кримінологічна характеристика злочинів, вчинених організованими злочинними угрупованнями,
3. Структура організованої злочинності,
4. Кримінологічна характеристика організованої злочинності (стан, рівень, структура, характер, географія).
5. «Лідери» та «авторитети» в організованій злочинності.
6. Співвідношення організованої злочинності та організованої злочинної діяльності.
7. Організована та професійна злочинність: проблеми розмежування.
8. Стан організованої злочинності в Україні (в регіоні).
9. Криміногенні фактори та основні напрями протидії проявам організованої злочинності.
10. Транснаціональна організована злочинність: визначення, ознаки, кримінологічна характеристика.

Тема 11. Економічна злочинність

1. Поняття та ознаки економічної злочинності.
2. Кримінологічна характеристика злочинів економічної спрямованості.
3. Класифікація злочинів економічної спрямованості (стан, рівень, структура, динаміка, характер),
4. Соціально-демографічні, рольові, морально-психологічні та кримінально-правові ознаки, що характеризують особу економічного злочинця,
5. Галузевий характер економічної злочинності.
6. Специфіка економічних злочинів в секторі транспорту (поняття, ознаки та суспільна небезпека).
7. Психологічні особливості особи економічного злочинця.
8. Економічна злочинність і корупція: зв'язок та співвідношення понять
9. Загальні та галузеві детермінанти економічних злочинів в Україні.
10. Основні напрями запобігання злочинам у сфері економіки, пріоритетні напрями запобігання економічних злочинів у транспортній галузі.

Тема 12. Корупційна злочинність

1. Поняття та ознаки та основні тенденції корупції в Україні.
2. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності.
3. Кримінологічна характеристика осіб, які вчинили корупційні злочини.
4. Класифікація та типологія осіб, які вчинили корупційні діяння.
5. Причини та умови корупційної злочинності.
6. Пріоритетні напрямки запобігання корупційним проявам.
7. Міжнародний досвід протидії корупції.
8. Правові заходи запобігання корупційній злочинності.
9. Психологічна детермінанти корупційної злочинності.

Тема 13. Злочинність у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів

1. Поняття злочинів, пов'язаних із наркоманією, їхня кримінологічна характеристика (стан, рівень, структура, динаміка, характер, географія).
2. Особливості наркозлочинів.
3. Типологія наркозлочинців.
4. Причини та умови злочинів, пов'язаних із наркоманією.
5. Класифікація чинників наркоманії і пов'язаною з нею злочинністю.
6. Загальносоціальне та спеціально-кримінологічне запобігання наркозлочинності.
7. Заходи щодо запобігання наркоманії як соціально негативному явищу.
8. Роль правоохоронних органів у попередженні злочинів у сфері обігу наркотичних засобів.

Тема 14. Рецидивна злочинність

1. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності.
2. Основні тенденції рецидивної злочинності.
3. Кримінологічна характеристика осіб, які неодноразово та систематично вчиняють злочини.
4. Тюремна субкультура як складова кримінальної субкультури.
5. Кримінологічна характеристика кримінально- послідовного типу злочинця.
6. Соціально-демографічна характеристика особи рецидивіста.
7. Рецидивонебезпечні злочини: поняття та класифікація.
8. Причини та умови рецидивної злочинності.
9. Рецидивна злочинність та фонові явища.
10. Основні напрямки та заходи запобігання рецидивної злочинності.

Тема 15. Злочинність неповнолітніх

1. Поняття злочинності неповнолітніх.
2. Сучасні тенденції злочинності неповнолітніх.
3. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх (стан, рівень, структура, динаміка, характер, географія).
4. Характерні особливості неповнолітніх, які вчиняють злочини та ведуть антисуспільний спосіб життя.

5. Комплекс детермінант злочинності неповнолітніх.
6. Недоліки в діяльності правоохоронних органів щодо запобігання злочинності неповнолітніх.
7. Поняття запобігання злочинів, які вчиняються неповнолітніми.
8. Об'єкти запобігання злочинності, що вчиняються неповнолітніми.
9. Завдання та компетенція спеціально створених державною суб'єктів профілактики правопорушень дітей.
10. Основні напрямки запобігання злочинності неповнолітніх.

Тема 16. Професійна злочинність

1. Поняття професійної злочинності.
2. Кримінологічна характеристика професійної злочинності.
3. Кримінологічна характеристика особи професійного злочинця.
4. Детермінанти професійної злочинності.
5. Поняття та ознаки кримінального професіоналізму.
6. Співвідношення рецидивної, професійної, організованої та групової злочинності.
7. Основні напрямки запобігання професійній злочинності.
8. Заходи загальної та спеціальної профілактики професійній злочинності.

Тема 17. Злочинність терористичного характеру

1. Кримінологічна характеристика злочинності терористичного характеру.
2. Кримінологічна характеристика особи терориста.
3. Сучасні тенденції злочинності терористичного характеру.
4. Детермінанти злочинності терористичного характеру на сучасному етапі.
5. Особливості запобігання злочинності терористичного характеру.